

ڪورونا وائرس وبائي مرض جهڙي صورتحال غلط ڄاڻ، افواهه ۽ ڪوڙين خبرن سبب معاشرتي ڏڦيڙ جو سبب بڻجي سگهي ٿي. جيئن پاڪستان ۾ ڊينگي بخار، ٻوڏ ۽ زلزلن سبب ٿيندڙ نقصان قومي سطح تي ڏٺو ويو آهي. وبا ڦهلائڻ سان گڏ ڏسڻ ۾ اچي ٿو ته ڪوڙيون خبرون، ڪهاڻيون ۽ غلط افواهه ڦهلائي رهيا آهن، جنهن سبب معاشرو بدامنيءَ جو شڪار ٿي رهيو آهي. ان تصديق ٿيل ڄاڻ جو ڦهلائڻ معاشرتي ڏڦيڙ جو سبب بڻجي سگهي ٿو.

اهڙي صورتحال کي نظر ۾ رکندي اڪائونٽبيلٽي لیب پاڪستان (آي ايل پي) يورپي يونين جي مالي تعاون ۽ دي ايشيا فائونڊيشن (ٽي آي ايف) پاڪستان جي فني تعاون سان ڪورونا وائرس سڃاڻپ اڪٽس مهم (سي سي سي) شروع ڪئي آهي. ان مهم ذريعي غلط افواهه کي ختم ڪيو وڃي ٿو. باقاعديءَ سان حقيقتن جي ڄاڻ پڙتال، ڊيٽا جي ترڪيب سازي، ۽ هر هفتي معلوماتي بليٽن تيار ڪرڻ لاءِ ورچوئل فورمز طلب ڪيا ويندا آهن. ان بليٽن ۾ اهم حڪومتي فيصلن، ڏسجنڊڙ مواد، ڪميونٽي جي راپن، افواهه کي درست معلومات ذريعي ظاهر ڪرڻ، درست خدشن، ۽ صحت ۽ ٻين معاملن بابت مقامي سطح تي اٿندڙ سوالن کي به شامل ڪيو وڃي ٿو. ان جو مقصد پاڪستان ۾ موجود ڪمزور طبقن يعني اقليتن، مذهبي اقليتن، مهاجرن، اسمگلنگ جو نشانو بڻجنڊڙ فردن، قيدين، عورتن، بي گهر ماڻهن، ٽرانسجينڊر فردن، معذور ماڻهن، تشدد جو نشانو بڻجنڊڙ ماڻهن ۽ ٻين پنٿي پيلن خاص طور تي خيبر پختونخواهه ۽ سنڌ جي پنٿي پيل طبقن ۾ شعور کي فروغ ڏيڻ آهي. ان هفتيوار بليٽن جو انگريزي، سنڌي ۽ پشتو (آڊيو) ۾ ترجمو به ڪيو ويندو آهي. ان بليٽن کي سڀني اسٽيڪ هولڊرز، مقامي حڪومتي سرواڻن، ميڊيا، ليگل ايڊ سينٽرز، ڪميونٽي ريڊيو، لرننگ سينٽرز، سول سوسائٽي تنظيم، ۽ هيومنيتيرين نيٽ ورڪس سان گڏ آن لائين ۽ آف لائين ذريعن سان به شيئر ڪيو وڃي ٿو. انهن کي اڪائونٽبيلٽي لیب جي ويب، ۽ سوشل ميڊيا پيجز سان گڏوگڏ وسيع ريڊيو چينلز تي مقامي ٻولين ۾ به نشر ڪيو وڃي ٿو.

پاڪستان ميڊ ڪورونا وائرس کي موجوده صورتحال

ڪل ريكوريز
568,065

ڪل اموت
13,430

ايڪٽيو ڪيس
18,703

تصديق شده ڪيس
600,198

ريڪوريز	اموات	تصديق شده ڪيسز	ايڪٽيو ڪيسز	صوبو
168,186	5,698	182,576	8,692	پنجاب
252,532	4,452	260,661	3,677	سندھ
43,658	520	46,963	2,785	اسلام آباد
70,245	2,138	75,052	2,669	ڪي پي ڪي
9,739	317	10,816	760	ڪشمير
18,849	202	19,171	120	بلوچستان
4,856	103	4,959	0	گلگت بلتستان

ذريعو: <http://covid.gov.pk/stats/pakistan>

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽبيلٽي لیب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

حقيقت

افواهه

ڪورونا وائرس ڦهلجڻ سبب ڪجهه غلط افواهه گذريل ڪجهه مهينن کان ملڪي، قومي ۽ بين الاقوامي سطح تي ڦهلجي رهيا آهن.

ڪورونا وائرس جي وئڪسينز جا خطرناڪ سائڊ افيڪٽس آهن.

افواهه

وئڪسينز تيار ڪندڙ ادارن جو چوڻ آهي ته وئڪسينز لڳرائڻ وارن ڪجهه ماڻهن ۾ ٽڪي جي جاءِ تي سور ٿيڻ، لڱڻ ۾ سور، بخار يا مٿي ۾ سور جيڪو هڪ ٻه ڏينهن تائين رهي ٿو، جون شڪايتون سامهون آيون آهن. هي اهي علامتون آهن جن مان ظاهر ٿئي ٿو ته وئڪسين توهان جي قوت مدافعت وڌائڻ لاءِ ڪم ڪري رهي آهي. ان جي باوجود اهي علامتون ٻن ڏينهن کان وڌيڪ دير تائين برقرار رهن ته پنهنجي ڊاڪٽر سان رابطو ڪريو. خاص طور تي اهڙي صورت ۾ جڏهن توهان کي الرجی هجي ۽ توهان کي ايپي پين به گڏ رکڻو پوي پيو ته توهان کي ڪوڊ -19 وئڪسين بابت پنهنجي ڊاڪٽر سان رابطو ڪرڻ گهرجي جيڪو توهان جي حالت کي چاچي توهان کي ٻڌائي سگهي ته توهان کي ڪڏهن ۽ ڪيئن وئڪسين لڳڻ زياده محفوظ ٿي سگهي ٿو.

حقيقت

هن وقت دنيا ۾ ڪورونا وائرس جا ٽي قسم گردش ۾ آهن.

هن وقت سڄي دنيا ۾ ڪورونا وائرس ٽن شڪلن ۾ موجود آهي. پهريون قسم بي-1-7 آهي جيڪو سڀ کان پهريان برطانيا ۾ ظاهر ٿيو. ٻيون قسم بي-1-351 آهي جنهن جي پهريون ڀيرو سڃاڻپ ڏکڻ آفريڪا ۾ ٿي ۽ ٽيون قسم بي-1 آهي جيڪو پهريان برازيل ۾ گردش ڪندو رهيو ۽ پوءِ جاپان پهچندڙ مسافرن ۾ به ڏٺو ويو. صحت جو عالمي ادارو ڪورونا وائرس جي انهن بدلجندڙ قسمن تي نظر رکيون اچي پيو ته ڪيئن اهي تبديليون هڪ فرد کان ٻئي ۾ منتقليءَ ۾ مختلف آهن، انهن جي شدت ۾ ڪهڙو فرق آهي ۽ انهن تي وئڪسين جا ڪهڙا اثر ٿين ٿا. اڃان تائين اها ڳالهه سامهون آئي آهي ته بي-1-7 ۽ بي-1-351 اهڙا قسم آهن جيڪي هڪ فرد کان ٻئي ۾ تيزيءَ سان منتقل ٿين ٿا. بي-1 جي تيزيءَ سان منتقل ٿيڻ جا ثبوت اڃان تائين نه مليا آهن، ان جي باوجود ان تي تحقيق اڃان جاري آهي. جيڪڏهن شدت جي ڳالهه ڪئي وڃي ته برطانيا ۾ ٿيندڙ تحقيق مان اها خبر پئي آهي ته بي-1-7 جي شدت سڀ کان وڌيڪ آهي. دنيا ۾ ان ڏس ۾ مختلف تحقيقون جاري آهن جن ۾ ان ڳولا لاءِ ڪوشش ڪئي وڃي ته ڪورونا وائرس جي ڪهڙي قسم تي وئڪسين جا ڪهڙا اثر ٿين ٿا. صحت جي عالمي اداري جي تازا ترين معلومات مطابق اڃان تائين ڪورونا وائرس جي سڀني قسمن ۾ وئڪسينز ڪارگر آهن.

ذريعو - عالمي ادارہ صحت، جوہن هوپڪنز ميڊيسن

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لیب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

ڪورونا وائرس جي ڪيسن ۾ هڪ هفتي ۾ 30 سيڪڙو واڌارو

نیشنل ڪمانڊ اینڊ آپریشن سینٹر (این سی او سی) طرفان لڳايل پابندين ۾ نرميءَ جي اعلان کانپوءِ هڪ هفتي ۾ ملڪ ۾ ڪورونا وائرس جي ڪيسن ۾ 30 سيڪڙو واڌارو ڏسڻ ۾ آيو آهي. دي پاڪستان ميڊيڪل ايسوسيئيشن (پي ايم آي) حڪومت کي ٻڌايو آهي ته ڪورونا وائرس جي ٽين لهر کان بچڻ لاءِ فوري طور تي ٻيهر پابنديون لڳائڻ گهرجن. ان جي باوجود 24 فيبروري کان جڏهن کان پابندين ۾ نرمي جو اعلان ٿيو آهي ملڪ ۾ ڪورونا وائرس جي ڪيسن ۾ تيزيءَ سان واڌارو ٿيو آهي.

این سی او سی جي انگن اکرن مطابق 27 فيبروري کان ڪورونا وائرس جا 1176 ڪيس سامهون آيا ۽ پهرين مارچ تي انهن جو تعداد 1163 هو پر 2 مارچ تي اهو تعداد هڪدم وڌي 1388 ٿي ويو ۽ اڱاري 9 مارچ تائين اهو تعداد 16349 ٿي ويو. ڊسمبر 2020 کانپوءِ پهريون ڀيرو خميس تي اسلام آباد، راولپنڊي ۾ سڀ کان وڌيڪ ماڻهو مرن ۽ نوان ڪيس سامهون آيا. راولپنڊي ۾ 9 ماڻهو ڪورونا وائرس سبب فوت ٿيا جڏهن ته 36 ماڻهن ۾ وائرس جي تصديق ٿي. اسلام آباد ۾ هڪ ڏينهن ۾ 231 نوان ڪيس ظاهر ٿيا جڏهن ته هڪ شخص پنهنجي زندگي وڃائي وڃيو.

جيڪڏهن اوهان کي لڳي ٿو ته اوهان يا اوهان جو ڪو ڄاڻ سڃاڻ وارو ڪرونا جو متاثر آهي ته اوهان ڏنل صوبائي سرڪاري هيلپ لائينز تي ڪال ڪري سگهو ٿا.

nhsrcofficial

جيڪڏهن توهان يا توهان جو ڪو سڃاڻ وارو ڪرونا وائرس انفیکشن جو شڪار آهي ته اهڙي صورت ۾ ڇا ڪرڻ گهرجي.

گهبرايو نه

سرڪاري هيلپ لائين تي توهان مدد لاءِ ڪال ڪري سگهو ٿا

1166	فیدرل
1700	خیبر پختونخواه
0800 99 000	پنجاب
021-99204405 / 021-99203443	سندھ
0334-9241133 / 081-9241133-22	بلوچستان

WhatsApp

MINISTRY OF NATIONAL HEALTH SERVICES REGULATIONS AND COORDINATION
GOVERNMENT OF PAKISTAN
www.nhsrco.gov.pk

COVID 19
CORONAVIRUS DISEASE

یورپیئن یونین جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپين يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لیب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپين يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

خيبر پختونخواهه جي پهرين صف جي طبي عملي کي وئڪسين جي ٻين خوراڪ لڳڻ جي شروعات

خيبر پختونخواهه جي پهرين صف جي طبي عملي کي ڪوود-19 وئڪسين جي ٻين خوراڪ لڳڻ جي شروعات **ڇنڇر 6 مارچ** کان ٿي وئي. صحت کاتي جي مطابق صوبي جي طبي عملي کي پهريون ڀيرو وئڪسين لڳڻ جي ٽن هفتن کانپوءِ ٻيهر لڳڻ شروع ٿي وئي آهي. کاتي مطابق پهرين صف جي طبي عملي کي ٻيهر لڳائڻ لاءِ انهن **وٽ 28 هزار وئڪسينز** موجود آهن جيڪي کين سندن لاڳاپيل مرڪزن تي لڳايون پيون وڃن. صحت کاتي جي وس وارن جو چوڻ آهي ته ڊرگ ريگيوليٽري اٿارٽي پاڪستان جي ان اعلان کانپوءِ **60 سالن** کان وڏي ڄمار جي ماڻهن کي چيني ڪمپني جي سائونفارم وئڪسين لڳائي سگهجي ٿي. سڄي صوبي جي 60 سالن کان وڏي عمر جي نجي شعبي جي طبي ڪارڪنن کي چيو ويو آهي ته اهي مفت وئڪسين لڳرائي سگهن ٿا.

هيٺيون علامتون:

سڃيل گلو

ٽڪ

ذائقي ۽ بو جي نقصان

سر درد

التي

بخار

ڪنگهه

هيٺيون شديد علامتون:

سيني جو سور

سانس وٺڻ ڏکيو

جاڳڻ جي قابل ناهي

نيري چاڀي يا منهن

1166

علامتون آهن پنهنجي ڊاڪٽر يا COVID-19 جيڪڏهن توهان وٽ ڪورونا وائرس هيلپ لائن سان رابطو ڪريو

يورپيئن يونين جي مالي تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

صوبي ۾ سال 2020 دوران عورتن تي تشدد جا 47 واقعا سامهون آيا. ان عرصي ۾ 16 عورتن کي ماريو ويو جڏهن ته 7 سان جنسي ڏاڍائي ڪئي وئي. 33 واقعا صوبي جي صرف چار ضلعن ڪوئٽا، سبي، تربت ۽ گوادر ۾ سامهون آيا. تحقيقاتي رپورٽ مطابق صوبي جي 25 ضلعن ۾ سال 2020 دوران مختلف قسم جا 2297 واقعا سامهون آيا جن ۾ انساني حقن جي ڀڃڪڙيون، قتل ۽ عورتن کي هراسان ڪرڻ شامل آهن.

عورتن جي عالمي ڏينهن جي اهميت (8 مارچ)

گذريل سال ڪورونا وائرس جي عالمي وبا عورتن کي تمام گهڻو متاثر ڪيو. پگهارن ۽ روزگار جي موقعن جي لحاظ کان پهريان ئي جنسي امتياز جي شڪار عورتن کي ڪورونا وائرس سبب مختلف ملڪن ۽ ڪاروبارن ۾ ٿيندڙ مالي نقصان جو ڪيتو لوڙو پيو. گڏيل قومن جي هڪ رپورٽ مطابق هن عالمي وبا جو پهرين صف ۾ بطور طبي ڪارڪن، سائنسدان، ڊاڪٽر ۽ سار سنڀال ڪندڙ ڪارڪن جي طور تي مقابلو ڪرڻ جي باوجود عالمي سطح تي ڪين سندن **مرد سائين کان 11 سيڪڙو گهٽ ادائگي ٿي**. ڪوڊ -19 تي ڪم ڪندڙ ٽيمن کي **87 ملڪن مان ملندڙ انگن اکرن موجب فقط 3 ڏهاڙي 5 سيڪڙو جنسي برابري سامهون آئي**. تعليم يافتا ۽ شهري علائقن جي رهندڙ خاندانن ۾ به عورتون سندن بابت فيصلن چاهي اهي انهن جي صحت بابت هجن، تعليم يا شادي سان لاڳاپيل هجن، ۾ پنهنجو رايو نٿيون ڏئي سگهن.

درحقيقت مردن جي برابر حق ملڻ ته اڻپورو خواب لڳي ٿو، عورتون فقط پنهنجي خلاف ٿيندڙ ناانصافي ۽ ظلم کي روڪڻ جو مطالبو ڪن ٿيون. **فقط عورتن ۽ چوڪرين تي سڄو ڌيان** رکڻ سان حالتون نه بدلاجديون بلڪه اسان کي مردن ۽ چوڪرن کي سمجهائڻو پوندو ته اهي عورتن سان سٺو سلوڪ ڪن. چيو وڃي ٿو ته پنهنجي نياڻين کي نه سيکاريو ته اهي محتاط رهن بلڪه پنهنجي پٽن کي سمجهايو ته اهي عورتن جي عزت ڪن. اسان کي اهو سمجهڻ جي ضرورت آهي ته فقط عورتن کي سندن حقن جي آگاهي ڏيڻ ڪافي ناهي بلڪه مردن کي سمجهائڻ جي ضرورت آهي ته اهي عورتن کي سندن حق ڏين.

ذريعو روزاني ڊان

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

The Asia Foundation

پاکستان ۾ 60 سالن کان وڏي ڄمار جي ماڻهن کي وئڪسين لڳڻ جو عمل 10 مارچ کان شروع ٿي ويو

منصوبا بندي ۽ خصوصي قدمن جي وفاقي وزير اسد عمر اعلان ڪيو آهي ته 60 سالن کان وڏي عمر جي ماڻهن کي وئڪسين لڳڻ جو عمل 10 مارچ کان شروع ٿي ويندو.

پنهنجي هڪ ٽويٽ ۾ وفاقي وزير چيو ته ”60 سال ۽ اُن کان وڌيڪ عمر جي ماڻهن کي وئڪسين لڳڻ جو عمل اربع 10 مارچ کان شروع ٿي ويندو. وئڪسين عمر جي ترتيب جي حساب سان لڳندي. جنهن جو مطلب اهو آهي ته وڌيڪ عمر جي ماڻهن جن پنهنجي رجسٽريشن ڪرائي هوندي، کي اڳ ۾ وئڪسين لڳندي.“

ذریعہ - روزنامہ ڏان

مکمل تفصیل سڀاڻي ٻڌائي ويندي۔“ بزرگ شهري (60 سال کان وڏا) پنهنجو شناختي ڪارڊ نمبر (13 انگ بنا ڪنهن وڙيءَ ۽ ڊيشز جي) ڪنهن به موبائيل نمبر تان 1166 تي موڪلي يا نادرا جي ويب سائيٽ تي وڃي رجسٽريشن ڪرائي سگهن ٿا. وئڪسين لڳڻ جي مرڪز ۽ تاريخ بابت کين ٻڌايو ويندو. اڃان تائين پاڪستان 60 سالن کان گهٽ عمر جي طبي عملي کي وئڪسين لڳائي آهي ۽ اڳيون مرحلو 60 سال کان وڏن عام شهرين جو آهي.

يورپيئن يونين کي مالي تعاون سے

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

اس اشاعتی مواد کو یورپین یونین کے مالی تعاون سے ممکن بنایا گیا ہے۔ تاہم، اس کے مندرجات کی ذمہ داری مکمل طور پر اکاؤنٹیبلٹی لیب پاکستان کے سر ہے، اور ضروری نہیں کہ یورپین یونین اس میں پیش کئے گئے خیالات سے متفق ہو۔

مان پنهنجي ٿيسٽ ڪاٿان ڪرائي سگهان ٿي / سگهان ٿو؟

اسلام آباد	صحت جا قومي ادارا پارڪ روڊ ، چڪر شهزاد ، اسلام آباد
ڪراچي	آغا خان يونيورسٽي اسپتال ، اسٽيڊيم روڊ ، ڪراچي ، سنڌ
حيدرآباد	لياقت يونيورسٽي آف ميڊيڪل ۽ هيلٿ سائنسز (لمس) ، لبرٽي مارڪيٽ سرڪل ، ويجهو لياقت يونيورسٽي اسپتال ، حيدرآباد ، سنڌ
خيرپور	گمبٽ انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز ، گمبٽ ، خيرپور ، سنڌ
پشاور	حيات آباد ميڊيڪل ڪمپليڪس ، 4 فيز 4 حيات آباد ، پشاور ، ڪي پي ڪي
مردان	چغتائي ليڊ ويجهو الغيرز بينڪ ، مردان پوائنٽ ، شمسي روڊ ، مردان ، ڪي پي
هري پور	ايسلز ليڊز ، ٽي ايم اي پلازا دڪان نمبر 6 ، نزد گرلز ڊگري ڪاليج سرڪل روڊ هريپور ، ڪي پي ڪي
لاهور	شوڪت خانم ميموريل اسپتال ، 7 اي بلاڪ آر. 3 ايم اي جوهر ٿاڻون ، لاهور ، پنجاب
ملتان	نشتر اسپتال ، نشتر روڊ ، جسٽس حامد ڪالوني ، ملتان ، پنجاب
راولپنڊي	آرمي فورسز انسٽيٽيوٽ آف پيٿالاجي رينج روڊ ، سي ايم ايڇ ڪمپليڪس ، راولپنڊي ، پنجاب
کوئٽه	فاطمه جناح اسپتال بهادر آباد ، وحدت ڪالوني ، کوئٽه
مظفر آباد	عباس انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز (اي ايم ايس) امبور ، مظفر آباد ، آزاد ڪشمير
گلگت	ضلعي هيڊ ڪوارٽر اسپتال اسپتال روڊ ، گلگت ، جي بي

وڌيڪ شهرن جي ڳولا ڪريو COVID-19 صحت جو صلاحڪار پليٽ فارم

[COVID-19 Health Advisory Platform](#)

ذريعي
WhatsApp
اسان جون باقاعده
اپڊيٽ حاصل ڪرڻ

1. اسان جو نمبر شامل ڪريو +92 300 6146 080 رابطي جي طور تي.
2. واٽسپس تي پيغام طور ”پاڪستان“ لفظ موڪليو.

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي ليڊ پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن